

KATEGORIJE OLDTIMERA (prema FIVA)

Svjetska udruga veteranskih vozila sa sjedištem u Parizu, FIVA (Federation International des Vehicules Anciens) podijelila je starodobna vozila -oldtimere u šest kategorija. Kod mnogih u svijetu poznatih natjecanja oldtimera, ova podjela služi kao osnova i koristi se za kategorizaciju vozila. Stoga je za bolje razumijevanje potrebno poznavati razloge za takvu internacionalnu klasifikaciju koju je preporučala FIFA.

A)	ANTIQUÉ ili ANCETER			
	<u>Vozila izrađena prije</u>		31.12.1904.	
B)	VETERAN	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1905.	<u>do 31.12.1918.</u>
C)	VINTAGE	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1919.	<u>do 31.12.1930.</u>
D)	Post VINTAGE	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1931.	<u>do 31.12.1945.</u>
E)	Post 1945 ili (war)	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1946.	<u>do 31.12.1960.</u>
F)	Post 1960	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1961.	<u>do 31.12.1970.</u>
G)	Post 1970	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1971.	<u>do 31.12.1980.</u>
	<u>Youngtimer</u>	<u>Vozila izrađena od</u>	01.01.1981.	<u>do 20 godina starosti</u>

A) Antique ili Anceter, ANTIKNA VOZILA; Vozila izrađena prije 31.12.1904.

Vozila ove kategorije predstavljaju izuzetno rijetke primjerke koja se susreću samo kod posebnih izložbi ili manifestacija. (kao napr. utrka London-Brighton). Većina ovih vozila je otvorena (bez kabine), ima punjene gume i drvene naplatke. Još nije bio u potpunosti unificiran način pogona pa su vozila iz ove kategorije pokretana na razne pogone kao para, plin, ili druga tekuća goriva. Rukovanje ovim vozilima nije jednostavno, a za vožnju ovakvim vozilima potrebno je posjedovati posebne vještine i znanja. Rijetko mijenjaju vlasnike i prodaju se najčešće u zatvorenom krugu ljubitelja starih vozila. Procjena ovih vozila je izuzetno komplicirana, a njihove cijene su odgovarajuće visoke.

Naziv za ovu kategoriju vozila kod nas u Hrvatskoj bi bio **ANTIKNA VOZILA.**

B) Veteran ;Vozila izrađena od 01.01.1905. do 31.12.1918.

Razdoblje u kome su nastala vozila ove kategorije odlikovalo se tehničkim inovacijama koje su trebale poslužiti razvoju pouzdanog i sigurnog vozila. Za završetak ove epohe, a posebice u Europi I svjetski rat je imao odlučujuću ulogu. Ratna su zbivanja uništila većinu dotadašnjih vozila, a za potrebe rata razvijen je čitav niz malih tvrtki vozila koje su međutim nakon svršetka rata, kada su te potrebe nestale, iščezle u nepovrat. Istovremeno je u Sjedinjenim američkim državama koje nisu bile upletene u rat, razvoj automobila neopisivo uznapredovao

u stvaranju svakodnevno uporabnog jeftinog automobila. Iz tog je razloga vrlo teško pronaći "veteran automobil" iz Europe, dok je američkih automobila iz te kategorije, odgovarajućeg tehničkog nivoa neusporedivo više. Kao primjer može poslužiti Ford "Model T", koji je sastavljan na tekućoj vrpci. Još i danas njegova cijena zbog velike ponude nije pretjerana, a iznosi za dobar primjerak otprilike kao za suvremeni novi europski osobni automobil srednje klase.

C) VINTAGE; Vozila izrađena od 01.01.1919. do 31.12.1930.

Epohu vozila nazvanu "**Vintage**" odlikuje izuzetan tehnički razvoj automobilske tehnike. Po prvi puta se proizvođači automobila susreću s problemom proizvodnje jeftinog vozila za svakoga, a s druge strane se razvija čitava paleta tehnički razvijenih luksuznih vozila namijenjenih dubokom džepu. Snaga, volumen motora i cijena kod tih vozila nisu predstavljala prepreke pa se često izrađuju unikatni primjerci za posebne klijente.

Kraj ove glamurozne epohe predstavljao je "Black Monday" slom svjetskih burzi i ukupne privrede, a time i većine tadašnjih automobilskih tvrtki.

D) Post VINTAGE; Vozila izrađena od 01.01.1931. do 31.12.1945.

Ova kategorija vozila koja se često nazivaju "**Klasična vozila**" počela je svoj razvoj vrlo polagano i nesigurno, ali je samo II svjetski rat taj razvoj zaustavio. U toj su epohi izrađena i s današnjeg stanovišta najinteresantnija oldtimer vozila s tehničkim rješenjima i karakteristikama koje omogućuju njihovu potpuno sigurnu upotrebu i za osobe bez naročitih tehničkih saznanja ili talenata. Niz brzinskih rekorda koji su iz dana u dan činili sve do tada poznato smiješnim te veliko zanimanje opće populacije za motošport je karakteristika tog razdoblja.

E) Post 1945. ili Post war; Vozila izrađena od 01.01.1946. do 31.12.1960.

II svjetski rat također je promijenio i zaustavio razvoj automobilske industrije. Vozila ove epohe često se nazivaju još kao "**Povijesna vozila A**". Prvih godina poslije rata u Europi su uglavnom zasnovana na starim i nepromijenjenim koncepcijama i konstrukcijama. Tako su se prvih poslijeratnih godina u Europi često susretala nova ali "predratna vozila". U Americi je automobilski razvoj bio neusporedivo brži i već tada nisu rijetka vozila s potpuno automatiziranim mjenjačem, električnim podizačima stakala i klima uređajima. Krajem pedesetih godina automobilska industrija u Europi je pomalo nadoknadila izgubljeno i uz svjetski značajne uspjehe u automobilskom športu, kvalitetom svojih proizvoda započinje s osvajanjem svjetskih tržišta.

F) Post 1960.: Vozila izrađena od 01.01.1961. do 31.12.1970.

Nova automobilistička epoha započinje **1. siječnja 1960.** godine. Vozila ove kategorije često se nazivaju još i "**Povijesna vozila B**". Kraj ove epohe je 31.12.1970. godine.

G) Post 1970.: Vozila izrađena od 01.01.1971. do trideset godina starosti.

Nova automobilistička epoha započinje **1. siječnja 1970.** godine. Vozila ove kategorije se nazivaju još i "**Povijesna vozila C**". Kraj ove epohe još nije u

potpunosti definiran, ali je uglavnom zastupljeno stajalište zastupnika "Oldtimer scene" tako da vozila trebaju biti najmanje 30 godina stara, pa se gornja granica starosti još pomiče, a sva mlađa vozila spadaju u kategoriju " **Youngtimer**".

Prof.dr.sc. Radovan Marjanović Kavanagh